

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)
Віденська консерваторія в м Будапешт, (Угорщина)

**III Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2021 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 12 від 22 квітня 2021 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2021 р.). – Мукачево: МДУ, 2021. – 233 с.

Відповідальний за випуск: Феєр О.В. – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами, відповідальна за наукову роботу кафедри.

Технічний редактор: Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.

У збірнику тез за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2021
© Кафедра менеджменту та управління економічними процесами, 2021

Стратегічний управлінський облік здійснює інформаційну підтримку прийняття управлінських рішень у всіх п'яти взаємопов'язаних процесах стратегічного менеджменту. За його допомогою не тільки здійснюється вибір і реалізація стратегії, а й проводиться всебічний моніторинг показників виконання з ціллю відслідковування змін у зовнішньому і внутрішньому середовищах, які можуть потребувати коригування діючого стратегічного плану розвитку підприємства [4].

Отже, стратегічний управлінський облік є процесом обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень для забезпечення стійкого фінансового та майнового стану підприємства в довгостроковій перспективі, та утримання вигідних і важливих ринкових позицій.

Список використаних джерел:

1. Бруханський Руслан. Ідентифікація специфічних функцій стратегічного управлінського обліку. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Випуск 1. С. 7-18.

2. Уорд К. Стратегический управленческий учет / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2002. –448 с.

3. Власова О. Є. Науково-методичні засади організації стратегічного управлінського обліку в рамках системи обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством / О. Є. Власова // Комунальне господарство міст. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 115. - С. 105-110. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kgm_econ_2014_115_21.

4. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік як інформаційне підґрунтя стратегічного менеджменту підприємства / В. Р. Шевчук // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2014. – № 797: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 417–422.

УДК 336.71:65.012.12

І.В. ЛІНТУР

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів,

С.М. ДЕМЧИК

здобувач ОС «Магістр»

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІЧНИХ НОРМАТИВІВ НБУ

Банківська система кожної держави, незалежно від її економічної моделі та організації суспільних відносин, відіграє провідну роль у забезпеченні руху грошових потоків. Стійкий розвиток економіки, в т. ч. її важливої ланки – банківської системи, є ключовою проблемою сучасності. Нестабільність національних економік, нерівномірність економічного розвитку окремих країн, які посилюються спекулятивними операціями банків, призводять до національних банківських криз та є наслідком світових фінансових потрясінь.

Управління фінансовою стійкістю банківської системи входить до складу фінансової безпеки держави через реалізацію грошово-кредитної безпеки. Зазначене, можна прослідкувати на основі розгляду систем індикаторів, які пропонують різні науковці.

У таблиці 1 подано значення економічних нормативів капіталу, які встановлено НБУ, для комерційних банків.

Таблиця 1

Значення економічних нормативів капіталу по системі банків України за 2016-2020 рр. (на початок року) [1]

Норматив	2016	2017	2018	2019	2020
Регулятивний капітал (млн. грн) Н1	178454	178908	204975	188948	129816
Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (не менше 10%) Н2	18,9	18,6	18,26	15,6	12,31

Необхідно зазначити, що за аналізований період, деякі банки таки збільшили свій регулятивний капітал, але це відбулося внаслідок вливання додаткових коштів власниками банків, з метою запобігання банкрутства фінансових установ.

Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (його рівень повинен бути не менше 10%) протягом вищезазначеного періоду зменшувався.

Ще станом на 01.01.2018 року він становив 18,26%; у 2019 р. – 15,6%; а станом на початок 2020 р. – 12,3%. Як бачимо, достатність капіталу знижується і це є досить несприятливим показником.

У таблиці 2 подано значення економічних нормативів ліквідності, які встановлено НБУ, для комерційних банків.

Таблиця 2

Значення економічних нормативів ліквідності по системі банків України за 2016-2020 рр. (на початок року) [1]

Норматив	2016	2017	2018	2019	2020
Норматив миттєвої ліквідності (не менше 20%) Н4	58,48	69,26	56,99	57,13	78,73
Норматив поточної ліквідності (не менше 40%) Н5	70,53	79,09	80,86	79,92	79,98
Норматив короткострокової ліквідності (не менше 60%) Н6	94,73	90,28	89,11	86,14	92,87

Норматив миттєвої ліквідності встановлюється з метою контролю за спроможністю банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань за рахунок високоліквідних активів (коштів у касі на кореспондентських рахунках), його рівень повинен бути не менше 20%. Норматив поточної ліквідності встановлюється для визначення збалансованості термінів і сум ліквідних активів та зобов'язань банку, нормативне значення повинно бути не менше 40%.

Протягом останніх років цей норматив становив відповідно 80,86%; 79,91%; 79,98%. Тобто, не дивлячись на те, що динаміка нормативу має негативну тенденцію, він залишається у межах допустимого рівня.

Норматив короткострокової ліквідності визначається як співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань, його рівень має бути не менше 60%.

Аналіз нормативу короткострокової ліквідності показує, що станом на початок 2018 року його рівень становить 89,11%, на початок 2019 р. – 86,14%, на початок 2020 р. – 92,87%, тобто всі показники залишаються в межах норми.

Таблиця 3 демонструє значення нормативів ризику по системі банків України за 2008-2016 рр.

Норматив великих кредитних ризиків за останні три роки зріс майже вдвічі із 172,05 на початок 2018 р. до 364,14 у 2020 р. Це свідчить про підвищення ризикованості кредитної діяльності та погіршення якості сукупного кредитного портфеля.

**Значення економічних нормативів ризику по системі банків України
за 2017-2020 рр. (на початок року) [1]**

Норматив	2017	2018	2019	2020
Норматив максимального ризику на одного контрагента (не більше 25%) Н7	22,10	22,33	22,01	22,78
Норматив великих кредитних ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу) Н8	172,91	172,05	250,04	364,14

За результатами проведеного дослідження можна сформулювати висновки, що низька якість кредитного портфелю банку здатна підвищувати його ризиковість та, як наслідок, призводити до формування резервів під заборгованості які його формують. Це в свою чергу тягне за собою виникнення фінансових збитків. В наслідок ситуації, яка складається на теренах сучасної економіки України, інвестиційна діяльність майже всього банківського сектору заморожена. Виникає ситуація слабкого нагромадження депозитних ресурсів та, відповідно, ризиковості процесів кредитування, оскільки воно в таких умовах є проблематичним. В наслідок падіння економіки суб'єкти господарювання не можуть дозволити собі обслуговування кредитів. Банка залишається лише надання споживчих кредитів, проте і тут є несприятливі умови, оскільки відбувається падіння доходів на душу населення. Виникає замкнута ситуація, перспективою розв'язку якої є більшою мірою вихід економіки із кризи та відновлення росту ВВП.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>

УДК 336.773 (477)

І.В. ЛІНТУР

кандидат економічних наук, доцент,

С.С. КОВАЧ

здобувач ОС «Магістр»

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

**ЗНИЖЕННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ ЯК НАПРЯМ МІНІМІЗАЦІЇ ЇХ
НЕГАТИВНИХ ВПЛИВІВ**

Кредитні операції є найдохіднішим видом операцій у банківській діяльності. Водночас вони є найбільш ризикованими, тому потребують ґрунтовного вивчення та регулювання на всіх рівнях банківської системи України, знаходження різних шляхів мінімізації кредитного ризику, що свідчить про актуальність окресленого питання.

В сучасних умовах ринкової економіки при здійсненні кредитування банк неодмінно управляє ризиком. Він може діяти кількома способами: прийняти кредитний ризик або мінімізувати його.

Існують як зовнішні, так і внутрішні способи мінімізації кредитних ризиків. Серед зовнішніх способів регулювання кредитного ризику банку можна виділити, на нашу думку, економічні нормативи діяльності банку, які доводить НБУ.

Також виділяють внутрішні способи мінімізації кредитного ризику. Основними серед них є: оцінка кредитоспроможності позичальника, лімітування, нормування, диверсифікація та створення резервів. Лімітування базується на даних попереднього

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>